

Minulosť a súčasnosť Beňadikovej

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1352. V Beňadikovej žili zemianske rody Kiszelyovcov, Detrichovcov a Lubyovcov. Z roku 1559 je najstarší záznam o tunajšom kostole - kaplnke svätej Doroty, ktorá patrila k svätoondrejskej farnosti. Kaplnka bola niekoľkokrát zničená, až podľahla požiaru. Zaujímavosťou je, že okolo roku 1810 bol v Beňadikovej zvonár s povinnosťami obecného sluhu neskorší významný spisovateľ a rozširovateľ kníh Matej Hrebenda Hačavský. V obci bola šľachtická protestantská škola, ktorá mala bohaté tradície a zriadili ju tunajší zemanovia pre svoje deti, ale aj pre deti bohatších poddaných Beňadikovej a okolia. V roku 1885 bola vybudovaná Obecná škola v Beňadikovej. Škôldozorný úrad pre Liptov a Oravu tu mal svoje sídlo v rokoch 1881 - 1904, v tom čase bol školským inšpektorom Arpád Kiszely, liptovský hlavný župan. V minulosti boli v obci tri kaštiele a jedna kúria. Dnes sa na území obce nachádza už len Detrichovská kúria a kaštieľ Kiselyovcov. Pred obecným úradom je Pamätník padlým s holubicou mieru. V obci sa z minulosti zachovalo niekoľko dreveníc.

Obec Beňadiková leží v strednej časti Liptovskej kotliny v doline potoka Trnovec. Chotár obce je svahovitý. V drevnatých porastoch v okolí potoka rastie vŕba, jelša, brest a topol. V zalesnených častiach je typický smrek, borovica i smrekovec opadavý. Zo živočíšnej ríše tu žijú hlavne srna, zajac, liška a diviak. Vtáctvo je zastúpené rôznymi druhmi, ktoré tu zimujú aj prilietajú na hniezdenie. Výnimočným úkazom sú pelokarbonátové gule z obdobia treťohôr. Tento prírodný chránený útvar sa nachádza v časti obce Háje (Bahno).

Beňadiková má spracovaný platný územný plán, v ktorom je zahrnutý aj priemyselný park. Počíta sa s rozsiahlou výstavbou rodinných domov v časti Záhrady a oddychovou zónou v časti Roveň (pri Váhu) a vybudovaním novej vodovodnej prípojky.

Medzi významné športové podujatia patrí *Beh oslobodenia* (v roku 2015 už 29. ročník) venovaný pamiatke Viliama Zlejšieho. Jazdecký klub *Al Asil* sa umiestňuje na prvých miestach medzinárodných súťaží. V obci pôsobí TJ Sokol Beňadiková, predovšetkým aktívne pracuje futbalový klub a v poslednej dobe obec poskytuje priestory Kultúrneho domu na športové vyžitie žien. V obci pôsobí aj Červený kríž a Zväz žien. Aj napriek dnešnej pretechnizovanej dobe občania obce naďalej prejavujú záujem o návštevu Obcej knižnice, preto obec vo svojom rozpočte každoročne vyčleňuje prostriedky na nákup knižného fondu. Jej návštevníkmi sú tak malí škôlkari, ľudia v produktívnom veku, ale aj dôchodcovia. Oblúbenými podujatiami sú Deň obce, Posedenie s občanmi na starobnom dôchodku spojené so slávnostným obedom, Rozlúčka so starým rokom a privítanie Nového roka.

V obci sú dve predajne potravín, pohostinstvo Pohoda, hospodársky dvor spoločnosti AGRIA Liptovský Ondrej a. s., stolárska dielňa a výrobná obalových materiálov.

Ubytovanie záujemcovia nájdu v štýlovej drevenici Chata Baranec, v Detrichovskej kúrii, ako aj v súkromí rodinných domov. V okruhu 20 km od obce je veľa turistických atrakcií, napríklad zjazdovky v Liptovskom Jáne, Závažnej Porube, Jakubovanoch, Žiarskej doline, lyžiarske stredisko v Jasnej, Aquapark Tatralandia a turistické chodníky na Baranec a Poludnicu.

Beňadiková v roku 2022

Beňadiková je obec, obyvatelia ktorej si pochvaľujú život bohatý na kultúrne vyžitie, športové a relaxačné možnosti a dobrú dostupnosť pracovných príležitostí. Pri vstupe do obce návštevníkov víta upravené prostredie. Po bývalej železničnej trati vedie cyklochodník. V jeho okolí sú prilahlé pozemky využité na rekreáciu a bývanie. V obci aktívne pracuje dobrovoľný hasičský zbor, jeho činnosť je dobre zabezpečená materiálovým vybavením. V obci je vybudovaná centrálna zóna ako miesto oddychu s lavičkami a multifunkčné ihrisko (kurty, volejbal). Rybníky pri Váhu tvoria rekreačné zázemie obce. Nové verejné osvetlenie s kamerovým systémom minimalizuje riziko vandalizmu.

Stratégia pre dosiahnutie vízie obce

Občania obce a jej predstavitelia sú pripravení naplniť víziu budúcnosti

- **sústavnou prácou samosprávy na zlepšovaní kvality života obyvateľov mesta v oblasti služieb a infraštruktúry,**
- vytváraním podmienok pre vznik a udržanie pracovných príležitostí,
- kladením dôrazu na aktívnu občiansku spoločnosť a spoluprácu,

4.5.1 Beňadiková

- ako aj šetrným využívaním prírodných zdrojov a aktívnou ochranou hodnôt územia.
Za prioritu je považovaná oblasť služieb a infraštruktúry.

Členovia pracovnej skupiny Beňadiková

Pracovná skupina v obci Beňadiková pracovala v zložení:

- Ján Martinovič, starosta obce,
- Juraj Zlejší, poslanec, podnikateľ,
- Ing. Ján Janovčík, poslanec, podnikateľ.

Návrh SPRO bol prerokovaný v obecnom zastupiteľstve 13. 11. 2015 (Uznesenie č. 43/2015) a zverejnený na pripomienkovanie na webovej stránke obce a úradnej tabuli v dňoch 2. 11. 2015 – 18. 1. 2016.

Silné a slabé stránky Beňadikovej

Silné stránky	Slabé stránky
• Pekné prírodné prostredie • Výhodná poloha obce - blízkosť mestských aglomerácií, významných stredísk CR, • Dobré možnosti na turistiku - zimnú aj letnú. Vzdialenosť k najbližším vlekom je do 5 km, cyklotrasa je napojená cez Jakubovany na magistrálu, tým pádom aj pešia turistika je veľmi blízko. • Vybudovaná základná infraštruktúra zahŕňa 2 predajne, možnosť kultúrneho vyžitia v Kultúrnom dome a športového vyžitia v Športovom areáli obce Beňadiková • Ambulancia všeobecného lekára pre dospelých • Dobré dopravné spojenie - blízkosť diaľnice D1. Vynikajúce pripojenie na diaľnicu v oboch smeroch, ktoré je vzdialené 2 km od obce • Existencia veľkých aj malých poľnohospodárskych subjektov (AGRIA Liptovský Ondrej a.s., BENEDEX KISELY s.r.o., súkromne hospodáriaci roľníci) • Obecné nehnuteľnosti, ktoré sú prenajímané - príjem obce (obecné nájomné byty, Kultúrny dom) • Existencia prírodných atraktivít - Chránený prírodný útvar PELOKARBONÁTOVÉ GULE) • Existencia podnikateľských objektov (stolárska výroba FAVAZ, Ján Martinovič STAVEBNÉ PRÁCE, drevovýroba Pavel Čenka, výroba výrobkov z papiera Pavel Perašín) • Aktívna cezhraničná spolupráca v rámci mikroregionálneho združenia Baranec • Vysporiadané pozemky na výstavbu RD a podnikateľských objektov • Fungujúci športový klub TJ Sokol Beňadiková • Obec je súčasťou LEADER územia MAS Horný Liptov • Športové rybárstvo	• Nedostatok pracovných príležitostí • Slabá propagácia obce smerom navonok • Nevyužitý prírodný potenciál pre aktivity CR • Nevyhovujúca doprava do miest • Nedostatok finančných zdrojov na investičné projekty • Nedoriešené vlastnícke vzťahy pre väčšie investičné zámery • Slabý záujem občanov o kultúrne a spoločenské aktivity • Málo podnikateľských aktivít realizovaných priamo na území obce

4.5.1 Beňadiková

Špecifický cieľ 1	Zlepšiť základnú vybavenosť a služby v obci
Opatrenie 1.1 Opatrenie 1.2 Opatrenie 1.3	Podporiť rozvoj bývania Dobudovať dopravnú a technickú infraštruktúru v obci Zvýšiť bezpečnosť a skvalitniť sociálnu a občiansku vybavenosť
Kľúčové potreby Beňadikovej v oblasti základnej vybavenosti a služieb	<i>V súčasnosti na počet obyvateľov kapacita obchodov postačuje. Kultúrny dom je malý, ale nie je prioritou. Dôležitá je kanalizačná prípojka.</i>
Predpoklady pre úspešnú implementáciu opatrení	<i>Veľa zámerov sa už čiastočne zrealizovalo, IBV nie je záujem urýchľovať, aby sa nenarušila rovnováha medzi pôvodnými a prisťahovanými obyvateľmi.</i>
Aktivity pre opatrenia 1.1 – 1.3	
1.2 <i>Výstavba a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry</i> • Rekonštrukcia chodníkov v obci - vetva A (2015, 20.000€) • Rekonštrukcia chodníkov v obci – vetva B (2016, 75.000€) <i>Budovanie a rekonštrukcia vodovodu, kanalizácie a rozvodných sietí</i> • Kanalizačná prípojka I. etapa (2016-2017, 24.800€) • Nové verejné osvetlenie s kamerovým systémom na minimalizáciu rizika vandalizmu (2016, 100.000€) 1.3 <i>Výstavba a modernizácia zariadení sociálnej a občianskej vybavenosti</i> • Centrálna zóna ako miesto oddychu s lavičkami - námestíčka v centre obce pred obecným úradom (2018-2020, 120.000€) • Multifunkčné ihrisko (kurty, volejbal), (2018, 65.000€) • Prebudovanie šatní v športovom areáli obce (2019-2021, 21.000€) • Úprava nádvorja pri kultúrnom dome (2016, 19.000€) • Výmena strešnej krytiny a oprava krovu kultúrneho domu (október 2015, 13.500€) • Bezbariérový prístup a oprava schodiska a prístupového chodníka kultúrneho domu (2016, 7.500€, svojpomocne) • Oprava zavlčenej vonkajšej fasády a muriva kultúrneho domu sanačnou omietkou (2015-2016, 6.500€) <i>Budovanie IKT sietí, zlepšenie technického stavu a vybavenia DHZ</i> • Doplnenie vybavenia Hasičskej zbrojnice (2015-2018 v prenajatých priestoroch, 50.000€) • Realizácia optických sietí internetu (2016-2020)	Investor/partner • obec • Alconet s. r. o. • DHZ Beňadiková
Predpokladané finančné zdroje	<i>vlastné zdroje obce, dotácia na základe Uznesenia Vlády SR, európske fondy</i>
Indikatívna finančná intervencia	<i>980 tis. €</i>

4.5.1 Beňadiková

Monitoring a hodnotenie špecifického cieľa 1				
Úroveň ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Zdroj overenia	Počiatočné hodnoty
Výstupy (na úrovni aktivít)	• Celková výška verejných výdavkov vynaložených na výstavbu a rekonštrukciu dopravnej infraštruktúry • Celková výška verejných výdavkov vynaložených na budovanie a rekonštrukciu vodovodu, kanalizácie a rozvodných sietí • Celková výška verejných výdavkov vynaložených na sociálnu a občiansku vybavenosť • Celková výška verejných výdavkov vynaložených na projekty IKT a vybavenie DHZ	• tis. eur	• obec	0
Výsledky (na úrovni špecifického cieľa)	• Celková dĺžka/plocha novovybudovanej a zrekonštruovanej motorovej dopravnej infraštruktúry • Celková dĺžka novovybudovanej a zrekonštruovanej nemotorovej dopravnej infraštruktúry (chodníky a cyklodopravné trasy) • Celková dĺžka novovybudovaného a zrekonštruovaného vodovodu, kanalizácie a rozvodných sietí/počet zrekonštruovaných zariadení • Počet zrealizovaných projektov sociálnej a občianskej vybavenosti • Počet zrealizovaných projektov IKT a DHZ	• m/m2 • projekt	• obec/partneri	0
Dopady (na úrovni strategického cieľa)	Spokojnosť obyvateľov regiónu s kvalitou života	• %	• vlastné zisťovanie • expertné skupiny obcí	• prieskum 2016 • expertíza 2016

4.5.1 Beňadiková

Špecifický cieľ 2	Zvýšiť zamestnanosť a zlepšiť podmienky pre podnikanie			
Opatrenie 2.1 Opatrenie 2.2	Vytvoriť podmienky pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj podnikania v obci Posilniť marketing obce a regiónu			
Kľúčové potreby Beňadikovej v oblasti práce a podnikania	Obec je v oblasti práce viazaná hlavne na mesto Liptovský Mikuláš. Priamo v obci je málo podnikateľov, ale obec nemá k dispozícii pozemky, ktorými by mohla podporiť rozvoj podnikania. Nedoriešené vlastnícke vzťahy sú bariérou pre väčšie investičné zámery.			
Predpoklady pre úspešnú implementáciu opatrení	Kľúčovým hráčom v oblasti zamestnanosti je Agria, vlastní budovy, je predpoklad, že sa udržia existujúce pracovné príležitosti. Ponuku na spoluprácu dáva Benedex, aj na regionálnej úrovni. Dobrý predpoklad pre rozvoj turizmu dáva oblasť Rybníkov, ktorú už dnes navštevujú obyvatelia Podbrezín. Po prekládke železničnej trate vznikne možnosť vybudovania cyklo dopravnej trasy do Liptovského Mikuláša na pôvodnom koľajovom zvršku. Obec má výborné dopravné prepojenie, v blízkosti je privádzač na diaľnicu D1. Úspešná cezhraničná spolupráca je predpokladom úspešnej implementácie projektových zámerov.			
Aktivity pre opatrenia 2.1 – 2.2			Investor/partner	
2.1 Podpora nových podnikateľských aktivít • ubytovanie v časti Háje (budovy, oplatenie, potenciál 2-3 prac. miest), (2016-2022, 220.000€) • obora v časti Švihrová (2016-2022, 45.000€) • rozvoj hypoterapie (2016-2018, 30.000€) Budovanie infraštruktúry cestovného ruchu v obci • Rekreačné zázemie obce pri Rybníkoch (vybudovanie reštaurácie, vyčistenie vodných plôch), (2015-2022, 350.000€)			Obec/BENEDEX KISELY s.r.o. Jazdecký klub AL ASIL	
Predpokladané finančné zdroje		vlastné zdroje investorov a obce, európske fondy		
Indikatívna finančná intervencia		645.000€		
Monitoring a hodnotenie špecifického cieľa 2				
Úroveň ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Zdroj overenia	Počiatkové hodnoty
Výstupy (na úrovni aktivít)	• Celková výška verejných výdavkov vynaložených na podporu nových podnikateľských aktivít • Celková výška verejných výdavkov vynaložených na podporu podnikania v poľnohospodárstve a lesníctve	• tis. eur	• konečný prijímateľ • obec	0
Výsledky (na úrovni špecifického cieľa)	• Počet novovytvorených pracovných miest • Posilnenie ekonomickej stability podnikov • Počet podporených subjektov v poľnohospodárstve a lesníctve • Počet nových podnikov a prevádzok • Kapacita nových reštauračných a ubytovacích zariadení	• pracovné miesto • tis. eur • prevádzka • stoličky/lôžka	• konečný prijímateľ • obec • živnostenský úrad • databázy operačných programov • Register s. r. o.	0
Dopady (na úrovni strategického cieľa)	Spokojnosť obyvateľov regiónu s kvalitou života	• %	• vlastné zisťovanie • expertné skupiny obcí	• prieskum 2016 • expertíza 2016

4.5.1 Beňadiková

Špecifický cieľ 3	Podporiť rozvoj občianskej spoločnosti			
Opatrenie 3.1	Zlepšiť kvalitu spoločenského života v obci a podporovať aktivity pre využitie voľného času			
Opatrenie 3.2	Zlepšiť znalosť územia a posilniť pocit hrdosti na obec/región			
Opatrenie 3.3	Podporiť spoluprácu na všetkých úrovniach v obci aj mimo nej			
Opatrenie 3.4	Zlepšiť medziľudské vzťahy			
Kľúčové potreby Beňadikovej v oblasti občianskej spoločnosti	Prisťahovaní občania nemajú záujem o veci verejné a o spoločné budovanie rozvoja obce (iná, tzv. mestská mentalita).			
Predpoklady pre úspešnú implementáciu opatrení	Pozitívom je možnosť podpory malých projektov zo strany MAS Horný Liptov. V obci fungovali spoločenské organizácie aj divadlo. Za predchádzajúcich 6 – 7 rokov sa veľa v obci urobilo. Aktívni sú športovci (futbalisti). Dobre funguje obecná knižnica.			
Aktivity pre opatrenia 3.1 – 3.4			Investor/partner	
3.1 Podpora organizovania kultúrnych, športových a iných podujatí - Podpora kultúrnych podujatí v Kultúrnom dome - Obnova činnosti Červeného kríža v obci (2016) Podpora fungovania spoločenských organizácií na úrovni obce - Podpora spoločenskej činnosti žien - Rozvoj obecnej knižnice - Podpora rozvoja futbalu - Obnova činnosti DHZ (2015)			- Obec/MAS - Spolky v obci - TJ Sokol Beňadiková	
Predpokladané finančné zdroje	obec			
Indikatívna finančná intervencia	100 tis. eur			
Monitoring a hodnotenie špecifického cieľa 3				
Úroveň ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Zdroj overenia	Počiatkové hodnoty
Výstupy (na úrovni aktivít)	- Celková výška verejných výdavkov vynaložených na organizovanie podujatí v obci - Celková výška verejných výdavkov vynaložených na podporu spoločenských organizácií a ich aktivít	tis. eur	obec	0
Výsledky (na úrovni špecifického cieľa)	- Počet podporených spoločenských organizácií - Počet kultúrnych, športových a spoločenských podujatí	- organizácia - podujatie	obec	0
Dopady (na úrovni strategického cieľa)	Spokojnosť obyvateľov regiónu s kvalitou života	%	- vlastné zisťovanie - expertné skupiny obcí	- prieskum 2016 - expertíza 2016

4.5.1 Beňadiková

Špecifický cieľ 4	Podporiť ochranu životného prostredia a udržateľné využívanie zdrojov			
Opatrenie 4.1 Opatrenie 4.2	Zvýšiť mieru zhodnocovania odpadov a likvidácie čiernych skládok Znížiť riziko negatívnych dôsledkov prírodných katastrof a katastrofických udalostí			
Opatrenie 4.3	Zavedenie postupov pre zvýšenie ochrany krajiny a krajinotvorby			
Kľúčové potreby Beňadikovej v oblasti životného prostredia	V obci bola storočná voda v rokoch 1957 a 1962. Je predpoklad, že úprava toku v Liptovskom Ondreji (napriamene) spôsobí rýchlejší odtok vody pri vyšších stavoch do Beňadikovej.			
Predpoklady pre úspešnú implementáciu opatrení	Dobrá spolupráca obcí v rámci mikroregiónu Baranec.			
Aktivity pre opatrenia 4.1 – 4.3			Investor/partner	
4.1 Budovanie systému separovania odpadu a spoločných kompostovísk - Spracovanie biologického odpadu v kompostéroch (2016-2017) 4.2 Posilnenie vodozádržnej funkcie tokov, výstavba protizáplavových zariadení a protipožiarnych nádrží - Sledovanie dopadu protipovodňových opatrení v Liptovskom Ondreji na Beňadikovú (2016-2017) - Spracovanie štúdie protipovodňových opatrení (2017) 4.3 Zlepšovanie kvality životného prostredia v obci - Rekonštrukcia umývačky automobilov a čistiarne odpadových vôd – hospodársky dvor Beňadiková (2017-2018)			- Obec - Mikroregión Baranec - Povodie Váhu - Agria Liptovský Ondrej a. s.	
Predpokladané finančné zdroje		európske fondy, vlastné zdroje investorov a obce		
Indikatívna finančná intervencia		300 tis. eur		
Monitoring a hodnotenie špecifického cieľa 4				
Úroveň ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Zdroj overenia	Počiatočné hodnoty
Výstupy (na úrovni aktivít)	- Celková výška verejných výdavkov vynaložených na budovanie systému separovania odpadov a likvidáciu čiernych skládok v obci - Celková výška verejných výdavkov vynaložená na protizáplavové opatrenia - Celková výška verejných výdavkov vynaložená na zlepšenie životného prostredia v obci	tis. eur	obec	0
Výsledky (na úrovni špecifického cieľa)	- Počet nových kompostérov/kompostovísk - Počet zrealizovaných projektov zameraných na protizáplavové opatrenia - Počet zrealizovaných projektov zameraných na zlepšenie kvality životného prostredia	- kompostér - projekt	obec	0
Dopady (na úrovni strategického cieľa)	Spokojnosť obyvateľov regiónu s kvalitou života	%	- vlastné zisťovanie - expertné skupiny obcí	- prieskum 2016 - expertíza 2016